

Morfologia

Traducció

- D'acord amb l'exemple, completa les caselles buides de la taula amb el sintagma format per adjectiu i substantiu en el cas i número indicats.

| | - adjectiu - substantiu | adjectiu + substantiu |
|--------|--|------------------------------|
| ac sg | <i>timidus -a -um</i> : tímid <i>consul -ulis</i> (m): cònsol | <i>timidum consulem</i> |
| gen sg | <i>sacer -cra -crum</i> : sagrat <i>arx arcis</i> (f): ciutadella | <i>sacrae arcis</i> |
| dat sg | <i>strenuus -a -um</i> : esforçat <i>hostis -is</i> (m): enemic | <i>strenuo hosti / hoste</i> |
| abl sg | <i>altus -a -um</i> : alt; profund <i>mare -is</i> (n): mar | <i>alto mari</i> |
| nom pl | <i>longus -a -um</i> : llarg <i>navis -is</i> (f): nau, vaixell | <i>longae naues</i> |
| ac pl | <i>antiquus -a -um</i> : antic <i>mos moris</i> (m): costum | <i>antiquos mores</i> |
| ac | <i>duo duae duo</i> : dos <i>frater -tris</i> (m): germà | <i>duos fratres</i> |
| ac pl | <i>niger -gra -grum</i> : negre <i>calcar -aris</i> (n): pedra | <i>nigra calcaria</i> |
| gen pl | <i>magnus -a -um</i> : gran <i>aedes -is</i> (f): temple | <i>magnarum aedium</i> |
| gen | <i>quattuor</i> : quatre <i>homo -minis</i> (m): home | <i>quattuor hominum</i> |
| abl pl | <i>subitus -a -um</i> : sobtat <i>mors mortis</i> (f): mort | <i>subitis mortibus</i> |

- Completa la declinació del sintagma format per l'adjectiu *aeger -gra -grum*: 'malalt' i el substantiu *ciuis -is* (m): 'ciutadà'.

| | adj | subst | | adj | subst |
|--------|---------------|--------------------|--------|-----------------|----------------|
| nom sg | aeger | ciuis | nom pl | <i>aegri</i> | <i>ciues</i> |
| voc sg | <i>aeger</i> | <i>ciuis</i> | voc pl | <i>aegri</i> | <i>ciues</i> |
| ac sg | <i>aegrum</i> | <i>ciuem</i> | ac pl | <i>aegros</i> | <i>ciues</i> |
| gen sg | aegri | ciuis | gen pl | <i>aegrorum</i> | <i>ciuium</i> |
| dat sg | <i>aegro</i> | <i>ciui</i> | dat pl | <i>aegris</i> | <i>ciuibus</i> |
| abl sg | <i>aegro</i> | <i>ciui / ciue</i> | abl pl | <i>aegris</i> | <i>ciuibus</i> |

- D'acord amb l'exemple, fes l'anàlisi morfològica i la traducció de les següents formes verbals, incloent-hi l'enunciat dels verbs (tal com els trobaràs al diccionari) i fent servir els següents significats: *agafar, caure, escriure, fer, perdonar, perdre, retenir*.

Recorda que el diccionari ofereix la 1a persona singular del perfet d'indicatiu dels verbs per als quals no és possible conèixer el tema de perfet sabent només el tema de present.

| | pers. | núm. | temps | mode | enunciat | traducció |
|-------------------|-------|------|--------|------|---|-----------------|
| <i>audiuimus</i> | 1a | pl | pf | IND | <i>scribo scripsi scriptum</i> 3: escriure | vam escriure |
| <i>cecidérant</i> | 3a | pl | plpf | IND | <i>cado cecidi casum</i> 3: caure | havien caigut |
| <i>cepimus</i> | 1a | pl | pf | IND | <i>capio cepi captum</i> 3: agafar | vam prendre |
| <i>gesseratis</i> | 2a | pl | plpf | IND | <i>gero gessi gestum</i> 3: fer | hàveu fet |
| <i>pepercit</i> | 3a | sg | pf | IND | <i>parco peperci parsum</i> 3: perdonar | va perdonar |
| <i>perdidi</i> | 1a | sg | pf | IND | <i>perdo perdidi perditum</i> 3: perdre | vaig perdre |
| <i>tenueris</i> | 2a | sg | fut pf | IND | <i>teneo tenui tentum</i> 2: retenir | haureu retingut |

- D'acord amb l'exemple, escriu la forma verbal que correspon a cada anàlisi morfològica, i la seva traducció.

| | | temps | mode | enunciat | | |
|----|----|--------|------|--|---------------|---------------------|
| 2a | sg | plpf | IND | <i>do dedi datum</i> (1): donar | Forma verbal: | <i>dederas</i> |
| | | | | | Traducció: | havies donat |
| 2a | sg | pf | IND | <i>doceo -ui -ctum</i> 2: ensenyar | Forma verbal: | <i>docuisti</i> |
| | | | | | Traducció: | vas ensenyar |
| 3a | sg | pf | IND | <i>uenio ueni uentum</i> 4: venir; anar | Forma verbal: | <i>uenit</i> |
| | | | | | Traducció: | va venir |
| 1a | pl | pf | IND | <i>disco didici</i> – 3: aprendre | Forma verbal: | <i>didicimus</i> |
| | | | | | Traducció: | vam aprendre |
| 2a | pl | plpf | IND | <i>credo -didi -ditum</i> 3: creure | Forma verbal: | <i>credideratis</i> |
| | | | | | Traducció: | hàvieu cregut |
| 3a | pl | fut pf | IND | <i>mitto misi missum</i> 3: enviar | Forma verbal: | <i>miserint</i> |
| | | | | | Traducció: | hauran enviat |

- Fes l'anàlisi morfosintàctica i la traducció de les oracions següents.

a) *Legatus nuntiauit multos hostes ibi habitare.*

N pl V Ac pl Adv INF pres
(S) 3a sg pf IND (S) (CCL)
(de l'INF)

ORació SUBordinada COMPLEtiva (o SUBSTantiva) d'INFinitiu (no concertat)
amb funció de CD

El llegat va anunciar que allà vivien molts enemics.

b) *Pueri nesciebant matrem suam iam dormire.*

N pl V Ac sg Adv INF pres
(S) 3a pl impf IND (S) (CCT)
(de l'INF)

OR SUB COMPL (o SUBST) d'INFinitiu (no concertat)
amb funció de CD

Els nens no saben que la seva mare ja dormia.

c) *Mercator dicebat se multam pecuniam in uia amississe.*

N sg V Ac sg Ac sg prep + Abl sg INF pf
(S) 3a sg del pr pers (CD) (CC L)
impf IND refl (S de l'INF)

OR SUB COMPL (o SUBST) d'INFinitiu (no concertat)
amb funció de CD

El mercader deia que (ell) havia perdut molts diners en el camí.

- d) *Necesse est legibus oboedire.*
adj + V D pl INF pres
indecl 3a sg (CI)
(ATR) pres IND

OR SUB COMPL (o SUBST) d'INFinitiu
amb funció de SUBJECTE

És necessari / Cal obeir les lleis.

Necesse és un adjectiu indeclinable (no es pot dir que estigui en cap cas) que sempre apareix amb alguna forma del verb *sum*, de manera que tots dos termes junts es poden considerar una perífrasi verbal impersonal (és a dir, que no pot tenir com a subjecte una persona, sinó una idea, expressada sempre, amb aquesta perífrasi verbal, per mitjà d'una ORACIÓ SUBordinada SUBSTantiva d'INFinitiu).

- Contesta les següents preguntes següents sobre les proposicions de l'exercici anterior, subratllant o fent ressaltar la lletra o lletres de les opcions adjients.

Quina proposició inclou una oració d'infinitiu amb funció de CD? **a) b) c) d)**

Quina proposició inclou una oració d'infinitiu amb funció de Subjecte? a) b) c) **d)**

- Escriu a les caselles en blanc de la taula les formes verbals eliminades de les següents oracions (*dicit*, *dicebat* o *dixit* en les de la primera columna i *parare* o *parauisse* en les de la segona columna), de manera que cada oració en llatí tingui el significat que ofereix la seva traducció al català.

| | <i>dicebat / dicit / dixit</i> | <i>parare / parauisse</i> |
|---|--------------------------------|---------------------------|
| <i>Ancilla ----- coquam cenam -----</i> . L'esclava diu que la cuinera està preparant el sopar. | <i>dicit</i> | <i>parare</i> |
| <i>Ancilla ----- coquam cenam -----</i> . L'esclava deia que la cuinera estava preparant el sopar. | <i>dicebat</i> | <i>parare</i> |
| <i>Ancilla ----- coquam cenam -----</i> . L'esclava diu que la cuinera ha preparat el sopar. | <i>dicit</i> | <i>parauisse</i> |
| <i>Ancilla ----- coquam cenam -----</i> . L'esclava va dir que la cuinera havia preparat el sopar. | <i>dixit</i> | <i>parauisse</i> |
| <i>Ancilla ----- coquam cenam -----</i> . L'esclava va dir que la cuinera estava preparant el sopar. | <i>dixit</i> | <i>parare</i> |